

Motion till riksdagen 2025/26:3545

av **Amanda Palmstierna m.fl. (MP)**

Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett råd för socialt hållbar bostadsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensamt mål och ansvar mellan aktörer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationell handlingsplan för bostadsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommunal bostadsförmedling och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyldighet att lämna bostadsgarantier och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skäliga krav på hyresgäster och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Utmaningarna för bostadsförsörjningen är stora. Förutom den avstannade byggtakten som vi sett de senaste åren är det tydligt att det befintliga utbudet på bostadsmarknaden inte matchar människors bostadsbehov. Inte minst finns det stora utmaningar med långa bostadsköer, trångboddhet, ansträngd boendekonomi, osäkra boendelösningar och hemlöshet. Vissa grupper drabbas extra hårt av en tuff bostadsmarknad såsom barnfamiljer med svag ekonomi eller våldsutsatta som snabbt kan behöva ett nytt boende.

Observera att den här motionen inte är heltäckande för Miljöpartiets bostadspolitik. Vi hänvisar även till Miljöpartiets motioner om bostadsbidrag, cirkulär ekonomi, att underlätta för delningsboenden, vår budgetmotion med mera.

Inrätta ett råd för socialt hållbar bostadsförsörjning

Miljöpartiet anser att ett råd för socialt hållbar bostadsförsörjning ska inrättas där regeringen årligen samlar representanter från kommuner, myndigheter och andra verksamma aktörer på bostadsmarknaden. Syftet är att skapa ett forum där bostadsförsörjningen och villkoren för de individer vars bostadsbehov inte tillgodoses på bostadsmarknaden löpande kan diskuteras och behovet av åtgärder utvecklas. Genom forumet synliggörs det gemensamma ansvaret. Vi föreslår även att regeringen efterhör intresset hos Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) att vid behov göra överenskommelser om bostadsförsörjningen.

Gemensamt mål och ansvar mellan aktörer

Miljöpartiet vill se en ny samlad bostadsförsörjningslag som understryker det gemensamma ansvaret för stat och kommun, underlättar samverkan och skapar förutsättningar för ett åtgärdsinriktat och målfokuserat arbete. Lagen ska understryka det gemensamma ansvaret för stat och kommun, underlätta samverkan och skapa förutsättningar för ett åtgärdsinriktat och målfokuserat arbete. Det behövs även ett gemensamt mål för bostadsförsörjningen för kommun och stat som syftar till att skapa förutsättningar för alla att leva i goda bostäder och att främja jämlika uppväxtvillkor och motverka boendesegregation och hemlöshet.

Nationell handlingsplan för bostadsförsörjning

Det är positivt att lagstiftningen har ändrats så att krav på kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning har ersatts av en handlingsplan för bostadsförsörjning. Kopplingen att bostadsförsörjningen även är en nationell angelägenhet saknas dock. Staten behöver ta sin del av ansvaret för den nationella bostadsförsörjningen och inte skjuta över allt ansvar på kommunerna. Miljöpartiet anser att regeringen senast året efter det att ordinarie val till riksdagen har hållits ska ta fram en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen. Handlingsplanen ska baseras på kommunernas behov och innehålla en redovisning och bedömning av utvecklingen på bostadsmarknaden och vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på denna, en redovisning och bedömning av vidtagna åtgärder inom relevanta politik- och utgiftsområden, en beskrivning av planerade åtgärder för nå målet för bostadsförsörjningen och en beskrivning av Sveriges internationella åtaganden, inte minst inom EU.

Kommunal bostadsförmedling

Det var välbehövligt att det nyligen infördes en reglering som tydliggjorde att kommunala bostadsförmedlingar får förmedla bostäder som reserverats utifrån olika behov och erbjuda förturer då vissa utsatta grupper kan drabbas oerhört hårt av en osäker bostadssituation. Det är dock viktigt att kommunerna måste hålla sig till vissa i förväg bestämda regler när det gäller vilka fall som behandlas som förturer, för att säkerställa att bostäder ska gå till de som mest behöver dem. Detta gäller inte minst våldsutsatta, barnfamiljer och unga vuxna.

Skyldighet att lämna hyresgarantier

Det finns idag ett system med statligt stöd till hyresgarantier, men det används i mycket låg grad. Miljöpartiet anser att en kommun ska vara skyldig att lämna hyresgarantier där statligt bidrag kommer att utgå för garantin. Miljöpartiet anser att hyresgarantin i ett första steg ska vara barnfamiljer i enlighet med förslaget i Sänk tröskeln till en god bostad (SOU 2022:14). Vi ser dock ett behov att utöka detta till fler grupper och att det fortsatt behöver utredas. Redan nu ser vi ett tydligt behov av att hyresgarantier behöver kunna omfatta personer som utsätts eller utsatts för våld i nära relationer och är i akut behov av en bostad. Vi anser även att Boverket ska få i uppdrag att vägleda, ge stöd, utbildning och information till kommunerna i hur hyresgarantierna kan användas och följa hur kommunerna arbetar.

Skäliga krav på hyresgäster

Då det för många är svårt att komma in på hyresmarknaden trots betalningsmöjligheter, på grund av att kraven en hyresvärd ställer på sin hyresgäst kan vara mycket höga, vill vi ta vidare förslaget från SOU 2022:14 gällande en reglering av kraven som en hyresvärd får ställa. Miljöpartiet anser att det är angeläget att reglera de krav som hyresvärdar ställer på en ny hyresgäst för tecknande av hyresavtal. Dessa måste vara rimliga sett till den sökta lägenheten. Hyresvärdar har rätten att ställa olika typer av krav på sina hyresgäster för att de ska komma i fråga för en lägenhet. Ofta går kraven att motivera, men ibland är kraven orimligt höga och kan göra det mycket svårt att få tillgång till en bostad. Kraven som hyresvärdar i dag ställer har även en koppling till frågan om hyresgarantier då båda handlar om hyresgästens bedömda betalningsförmåga. Båda dessa frågor behöver därför hanteras samlat.

Ofta leder de högt satta kraven på exempelvis inkomst eller skuldfrihet att den bostadssökande hamnar som andra- eller tredjehandshyresgäst i ett boende med ännu högre kostnader. Vi anser att det behövs en reglering av hyresvärdars krav på en ny hyresgäst. Vi anser också att bidrag ska räknas som inkomst när det gäller att uppnå kraven som en hyresvärd kan ställa på en blivande hyresgäst. De krav som både allmännyttiga som privata hyresvärdar i dag ställer på en ny hyresgäst för tecknande av hyresavtal behöver regleras i lag genom en ny bestämmelse i hyreslagen.

Hyresvärdarnas krav på en ny hyresgäst och villkor för att ingå hyresavtal ska ha ett berättigat syfte och vara lämpliga samt nödvändiga. I dag ställs i många fall långt högre krav än vad som är rimligt för den sökta lägenheten och detta minskar kraftigt utbudet av lägenheter för många bostadssökande.

Amanda Palmstierna (MP)

Katarina Luhr (MP)

Rebecka Le Moine (MP)

Emma Nohrén (MP)

Linus Lakso (MP)